

Földre szállt fény

Egy fehér galamb szállott az álmából ébredő, téli utcára. Angyalszárnya gyöngyházfénnyel csillogott. A nyugalom végtelen egeitől búcsúzott el pár pillanatra, az emberek földjét érintve aprócska lábaival.

Útja során néha meg-megállt, az éjszaka jeges csókjától megszáradt árvácskák és megfagyott falevelek közé röppent, majd a járókelők között járkált. Az emberek először csak látómezejük szegletéből vetettek rá néha egy-egy pillantást, a reggel komor, lassú monotonitása még nem engedte útjára képzeletüket. Bár életük minden percében vártak egy jelre, valamilyen sötétségből előtűnő fényességre, mely utat mutat nekik, mégis talán félve vetették tekintetüket az égből érkezettre, ki a nyugalom és a reménység madaraként melegítette fel a látszólagos békétlenség földjét.

Látszólagos – érezzük ezt mi is akkor, amikor egy megközelíthetetlennek látszó tömegeből feltűnik egy ember, lelkének legmélyebb zugait nyitja meg előttünk, s mosolyának fényében meglátjuk jóságának melengető tüzét.

Hisz' mindnyájunkban ott van a láng, mely felolvasztja a néha oly kínzó társalanság jégsobjait, lecsendesíti az ember bántó hangját. S amikor a messzeségből a földre – a mindennapok súlya alól egy-egy pillanatra fel-fel lélegző aszfaltra – érkezik egy jel, akkor félünk. Félünk észrevenni a jóságot. Félünk, mint akkor, amikor embertársaink szívéhez keressük a kulcsot. De valóban félelem ez? Nem inkább bizalmatlanságunk jele? Jele annak, hogy nem hiszünk eléggé magunkban? Talán nem bízunk eléggé abban, hogy képesek vagyunk nyíltan szeretni és beengedni életünkbe a fényt? Mi lenne, ha hinnénk? Jobban fájna-e mint az, ha nem is remélnénk?

Ha meglátjuk egy új kezdet kapuit, átélhetjük a csodát! A születés és újjászületés misztériumát. Ha van erőnk, hogy szemünket trágra nyissuk, szívünket kitarjuk, észrevevessük az apró örömoeket, a világ békésebb orcáját. S mikor lélekben felkészülünk, elménkben leromboljuk a békétlenség gögös szobrát, megkapjuk a tisztánlátás égi adományát. Meglátjuk a sötétségben a fényt, a könnycseppben az örömot, a hangos szóban a kedvességet. S felfigyelünk minden apró jelre, mely körülvesz bennünket nap mint nap. Mint amilyen ez a fehér galamb, mely leszállott az égből a földre...

*Harmati Edina
„Hófagyik.” Ozsváth Sándor felvétele*

Pozitív gondolatok

Tudom, az ember rengeteg rosszat hall a világról, elég ha csak bekapcsolja a tévét, vagy belelapoz a mai újságba. Ez volna a valóság???

Elég, ha bezárod a sajtónak e forrásait, és elindítod a kedvenc zenédet, vagy belelapozol egy remek könyvbe, és ezáltal belemerülsz a képzeletedbe. Ezeken a hideg téli napokon a rossz kedvet elviszi, ha ez ember egy pillanatra kikapcsol a mindennapokból, és azt teszi, amit szeret. Ne mondja senki: „nincs időm”, mert biztos van mindenkinek néhány szabad perce önmagára, sőt egy jó kis zene hallgatása vagy érdekes gondolatok olvasása biztos elűzi a negatív érzéseket, s ezek révén könnyebben vesszük az akadályokat. Ha mindennap szánsz épülésedre egy kis időt, már egyre könnyebben kizárod azt, ami kellemetlen.

Félni felesleges, mert Isten figyel minket, és mindig segít a mindennapjaink sikerében. Biztosan hiszek benne, Ő nem engedi, hogy bárkivel olyan dolog történjen, amitől félnie kellene.

Fodor Orsolya

TARTALMUNKBÓL:

Pápák, királyok, államfők, művészek kézjegyét is őrzi az autogramgyűjtő ügyész, dr. Márián Zoltán: több mint másfélezer eredeti aláírás boldog birtokosa.

(3. oldal)

Szülőföldről, szeretetről, küzdeletről beszélt lapunknak Buda Ferenc debreceni születésű Kossuth-díjas költő, a Debreceni Irodalmi Napok díszvendége.

(6. oldal)

A legendás debreceni focista, 1996-ban az Év Labdarúgója, Sándor Tamás többek között arról beszélt munkatársunknak, hogy minden játékos külön egyéniség.

(11. oldal)

„Miután meghallgatták a királyt, elindultak, és íme, a csillag, amelyet láttak feltünésekor, előttük ment, amíg meg nem érkeztek, és akkor megállt a fölött a hely fölött, ahol a gyermek volt. Amikor meglátták a csillagot, igen nagy volt az örömük.” (Mt 2,9-11)

„Emberközelbe jött hozzánk Isten”

Advent nem más, mint várakozás, várakozás az Úr érkezésére. Sőt, maga az egész földi élet is várakozás – miközben megannyi jellege, meghatározottsága van a várakozásnak: hiszen lehet az feszültséggel teli, örömmel vegyülő, olykor pedig félelemmel teljes. Az sem közömbös, hogy a várakozás milyen élethelyzetben talál bennünket. Bizony nem mindegy, hogy kiegyensúlyozott, nyugodt életkörülmények között, vagy súlyos megélhetési gondokkal szembenézve zajlik a várakozás, az ünnepre készülés. Mindettől függetlenül az általános vélekedés és tapasztalat szerint az esztendő legkedvesebb időszaka mégis csak az advent. Annak ellenére is így van ez, hogy ilyenkor a legrövidebb a nappal, és az is inkább szürke, mintsem ragyogóan fénylő. Annak ellenére is így van ez, hogy ilyenkor lassul le leginkább a vegetáció, úgyhogy még az élő természet is hallottnak látszik.

Az advent azonban fényt hoz a szürkeségbe, mozgást a fagyos, halált sejtető dermedtségbe, mennyei illatot: fahéjasat, mézeset hoz oda, ahonnan a tél elparancsolta a virágokat, a természet megannyi bódító illatát. Fény, mozgás, illatok jelennek meg az adventi várakozás idején, ott ahol mindez ma-

gától már nincsen. Fény jelenik meg a téli sötétben: ünnepi díszkivilágítás utcákon, tereken, üzletekben, középületeken, adventi fények a családi otthonokban. Mozdás jelenik meg és erősödik föl: az utcákon fokozódik a forgalom, tömeges ünnepi vásárlási láz fogja el az embereket. Mozdás jelenik meg, mely legyőzi a metsző hideget, a dermesztő fagy bénító hatását. Bizony az advent a tél ideje, és ez nem a virágnylás, a bódító illatok természetes időszaka. Ennek ellenére mégis szinte tobzódva úszik a levegőben a mézeskalácsok, az adventi sütemények és a gyertyák illata. Ezért szép és kedves időszaka az advent az esztendőnek, mert magában hordoz valamit abból, ami fölötte van a természetesnek, ami fölötte van a természetnek, sőt, egyenesen magát a Természetfölöttit hirdeti, az Úr jövetelét, a Krisztus születését. Ez az az idő, amikor semmi sem természetes, hanem minden meghaladja a természetet, sőt, minden-minden a Természetfelettit idézi az emlékezetbe.

Bizony ilyenkor, amikor gyors szárnyalással a karácsony közelít, ilyenkor kell nagyon vigyázni arra, nehogy hideggé váljanak számunkra az adventi fények és a karácsonyi dallamok. Va-

lamit mindenki vár, minden ünnepen valami jobbat, valami mást, valami szépet, valami békés és megnyugtatót, a ránk gondolásnak legalább némi csekély jelét. Az ünnepre szükség van, és várjuk is az ünnepet, mert az ember Istentől egyébként is ünnepre lett kiválasztva és megteremtve, hiszen az Isten hetedik napja, a nyugalom napja egyben az ember első napja is.

Ünnepelni kell, kell még ünneptelen körülmények és tapasztalatok ellenére is. Az advent a karácsony megünneplésére fokozottan is szükség van, mert ennek üzenete, mondanivalója töri meg fölöttünk a bánat, a csüggedés, az elkeseredés, a kiábrándultság bénító hatalmát, és teszi lehetségessé azt, hogy tudjunk bízni egy igazságosabb, emberibb holnapban, és hogy hittel higgyünk, számunkra is tud megváltást hozni karácsony szülötte, az isteni Kisdéd. Karácsony azt hirdeti, közel jött, emberközelbe jött hozzánk az Isten. És ebből az következik, hogy mi sem lehetünk többé Istentől és ember-társainktól elrugaskodottak. Hiszen az a fény, és a karácsonyi szentséges éj nem mítosz, nem mese, hanem történelmi tény, megélt tapasztalat. Az első karácsony ajándékát, az isteni Gyermeket el kell fogadni, Őt nem lehetett elpusztítani az anyaszív alatt, és nem lehetett megsemmisíteni a betlehemi gyermekgyilkosság során sem. Mert Isten azt akarja, hogy mind az isteni gyermek, mind az ember-gyermek megzsülessenek és éljenek. Isten ugyanis a gyermek képében akar ránk mosolyogni, és a gyermekorsban akarja tudomásunkra hozni, hogy nincs élet felelős, gondoskodó szeretet nélkül.

Az isteni Gyermek megszületett, hogy békét, boldogságot, hitet, erőt és reményt adjon a mi nemzetünknek is. Megszületett, hogy gyermekarcáról leolvassuk a parányiban rejlő nagy lehetőségeket, a kiszolgáltatottság között is megtapasztalható isteni oltalmat. Jöjjön hát a Csendes éj... angyali éneke ebbe az olykor harsány, vad, máskor pedig félszeg, félénk, pusztán sóhajtásnyi ezer- meg ezerszínű és erősségű emberhang-kavalkádba, hogy végre áradhasson közöttünk az isteni szeretet és békeesség, és az egymásért vállalt felelőség, szolidaritás. Üdvözljük hát az isteni Gyermekben hozzánk közel jövő szeretetet, amely-

ből boldog ízeltőt kapunk akkor, amikor saját piciny gyermekeink bárszonyos, puha kezecskéjüket nyakunk köré fonják. És ez a szeretet erőt és ösztönzést ad emberfeletti jócselekedetek végrehajtásához, és a velünk született önző természetünk meghaladásához. Fogadjuk hát kedvesen Isten nagy karácsonyi ajándékát, az isteni Gyermeket, akiben Isten önmagát közölte velünk. És mi is tanuljuk meg, hogy nem az az igazi karácsonyi ajándékozás, aminek értéke csupán pénzben mérhető, hanem az, amikor egymásnak önmagunkat adjuk: vagyis szeretetünket, figyelmességünket, tapintatunkat, segítő tetteinket, gyógyító szavainkat. Adventi gondolataimat Wass Albert soraival zárom:

„Karácsony készül, emberek!
Szépek és tiszták legyetek!
Súroljátok föl lelketek,
csillogtassátok kedvetek,
legyetek újra gyermekek
hogy emberek lehessetek!”

Áldott adventet és boldog karácsonyi előkészületet kívánok!

Derencsényi István
a Tiszántúli Református Egyházkerület
főjegyzője

Elhangzott november 27-én,
a Debreceni Advent kezdetén,
a Kossuth téren, az a város
karácsonyfájánál, az első
gyertyagyújtás alkalmán.

Új esély

Istenben hinni nem csupán azt jelenti, hogy rendszeresen járunk templomba, istentiszteleteken vagy miséken veszünk részt. Leginkább azt jelenti, hogy tudjuk: Isten velünk van.

Szeretnék veletek egy igaz történetet megosztani, egy olyan lányról, aki minden vasárnap eljárt a templomba, de mégsem követte Isten tanításait. Rossz útra tévedt – nem volt tisztában azzal, hogy mit tesz. Hiába vett részt Istentiszteleten – nem azt az életet élte, amit Isten szánt neki.

Teltek a hónapok, és egyszer csak megtörtént a tragédia, amely megváltoztatta az egész életét. Balesetet szenvedett. Úgy vélte, nem éli túl, de hitt Istenben. Volt hite, és nem adta fel, küzdött az életéért. Hetekig kómában volt, és ekkor értette meg, hogy nem elég a szertartásokon való részvétel ahhoz, hogy igazán higgyünk. Napról napra jobban lett, és fájdalmasan, de sikerült felépülnie, s ezt a hitének köszönheti. Isten meghallgatta imáit, és látta, hogy nem adja fel. Ezért megmentette, annak ellenére, hogy miket tett régebben. Megbocsájtást nyert, egy második életet – még egy esélyt kapott az élettől. Ezt mondogatta: higgyünk, és Isten megsegít. Bármilyen gyalog az ember, Isten tudja, kit kell büntetni, és ki érdemli meg a megbocsájtást. Mindenkinél jár még egy esély.

Ha hiszünk, akkor sikerül valóra váltanunk az álmainkat, és megtalálunk a helyes utat.

Gáll Viktória

Az ex libris Vitéz Ferenc
Protestáns könyvjegyek című
monográfiájából való.

Két pápa kézjegyét is őrzi

Beszélgetés dr. Márián Zoltán autogramgyűjtővel

Sokunk ifjonti életének kedves emlékei azok a pillanatok, amikor nagy kedvenceink érkezését lapot és tollat szorongatva vártuk, kérvén őket: adjanak nekünk autogramot.

Akad, aki szenvedéllyel gyűjti a kézjegyeket, kedvvel és céllal. Így az idő során hatalmas és értékes gyűjteményre tehet szert. A világon egyedülálló hobbiról dr. Márián Zoltánt kérdeztem. Nyugalmazott ügyész ő, évtizedek óta gyűjt autogramot, főként államfők aláírását.

» Honnan ered ez a különleges szenvedélye?

» Az általános iskolában az osztálytársaim színészképeket gyűjtöttek. Ez akkoriban divat volt, s egymásnak mutogatták, hogy ki melyik ismert művésztől kapott választ. Mivel a politika már akkor is érdekelt, gondoltam, a többiekől eltérően, megpróbálok államfőknek írni. Először a környező országok vezetőinek küldtem levelet, majd Makáriosz érsek, a ciprusi államfő, Norodom Szihanuk kambodzsai és Burgiba tunéziai államfő következett. Szép, aláírt fotóval ajándékoztak meg.

» Államfőkön kívül kiknek a kézjegyét kérte?

» Csak első számú politikai vezetőktől gyűjtök, uralkodókat, köztársasági elnököket és miniszterelnököket keresek fel. Egyházfők közül a legjelentősebbeknek írtam, s kaptam szignózott fotót: II. János Pál, és XVI. Benedek pápától, a Dalai Lámától, a Canterbury érsektől és Teréz anyától.

Hangsúlyozom az eredetiséget. Ez nagyon fontos, ugyanis mostanában már az államfők is használnak különböző sokszorosító eszközöket. Ezek közül is „legveszélyesebb” az „autopen” – elektromos toll, amely utánozza az illető kézmozdulatait, s ugyanúgy „ír alá”, mintha az illető személyesen maga tenné ezt meg. Mivel gépről van szó, mindig ugyanolyan formát használ, ezért előbb-utóbb ki lehet szűrni. Ilyen esetekben addig próbálkozom, míg végül is kapok egy eredetit. Ez azonban néha több hónapot, sőt évet is igénybe vehet.

» Az említetteken kívül is felsorolna néhány személyt, akitől már kapott aláírást?

» Örülök, hogy az évek során megszereztem II. Erzsébet, Julianna, II. Margit és Beatrix királynő; a volt és jelenlegi luxemburgi uralkodók, aztán Hirohito és Hailé Szelasszié császár autogramját. Továbbá az iráni sah: Baudouin, továbbá II. Albert, V. Olav, Fejszál király egy-egy személyesen aláírt fényképeit is. Nemrég érkezett meg Hassanal Bolkihia brunei szultán aláírása. Őt évtizedekig „zaklattam”, végül is egy nagykövet tolmácsolta a kérésemet, amikor átadta megbízólevelét az uralkodónak. Ritka kivételnek számít Diana hercegnő, az ománi szultán, s a Maldív-szigetek utolsó uralkodójának autogrammal ellátott fényképe is. Érdekesnek tartom III. Letsie lesothói király; a bhutáni anyakirályné, Apponyi Geraldine királyné és II. Malietoa Tanumafili samoai uralkodó kézjegyét is.

Persze az elnökök sem könnyű „prédák”, sokukat csak hosszú levelezés után sikerült „elkapnom.” Jelentősnek tartom többek között: Harry Truman, Eisenhower, de Gaulle, Adenauer, Teng Hsziao-ping, Csang Kaj-sek, Pinochet, Franco tábornok, Nasszer és Nehru eredeti kézjegyét. II. Simeon utolsó bolgár cárral 1972-ben váltottam először levelet. Kapcsolatunk ettől kezdve máig tart. II. Hasszán marokkói király végül is az ő segítségével küldött nekem szignózott fényképet.

» Miért éppen az úgymond legnehezebben megközelíthető személyeket keresi fel?

» Vannak nagyon nehezen elérhető emberek. Ezek közé tartoznak a trónon ülő királyok és királynők. Ők általában nem teljesítenek ilyen jellegű kérést. Az a válasz szokott érkezni, hogy „Őfelsége csak a személyes barátainak ad aláírt fényképet”. Az elmúlt évek, évtizedek alatt azonban egy-két kivételtől eltekintve, valamennyi európai és más uralkodótól is megkaptam a kedvező választ.

» Hogyan képzeljük el az autogramkérő folyamatot?

» Általában elég az, ha közvetlenül a kiválasztott személynek küldöm a levelet. Azonban ez nem minden esetben vezet eredményre. Ilyenkor nagykövetségek, a külügyminisztérium, más politikus, esetenként más államfő segítségét kérem.

» Ki volt talán a „legnehezebb” eset?

» Több olyan személy is volt, akiket nagyon hosszú ideig kerestem. Közülük is kiemelkedik az iráni sah első felesége Fawzia, aki Faruk egyiptomi király testvére. Mintegy 15 évembe került, mire a nyomára akadtam. Újabb évek teltek el, amíg az egyik családtagjával olyan kapcsolatot sikerült kiépítenem, hogy az illető Fawzia elé vitte a kérésemet. Az idős császárné teljesítette kérésemet, s elküldte aláírva egy szép fényképet.

» Több kiállításon is szerepeltek már e kézjegyek...

» Így van, szám szerint három tárlat volt. Legutóbb 2009-ben, az Országgyűlés Képviselői Irodaházának aulájában 40 év gyűjtőmunkájának büszke eredményét mutattam be.

» Most mennyi autogramnál tart?

» Az elmúlt mintegy 40 év alatt 1600 saját kezűleg aláírt fényképet, személyes levelet, kézjeggyel ellátott üdvözlőkártyát kaptam, s érkezett több dedikált könyv is.

» Ki az a személy, akitől nagy vágya, hogy aláírást szerezzon be?

» Akihito japán császár még hiányzik a gyűjteményemből, de már nem sokáig...

Faragó Melinda

Egymás színe előtt

A tél zúzmarás időszakában gyorsabban telnek a napok. Rövidülnek a nappalok, és hosszabbá válnak a csendességet és nyugalmat hozó éjszakák. Az éj sötét, csillagfényes leple alatt a világ megpihen egy időre, és az, ami bántással és fájdalommal kövesedett a hétköznapiok fuldokló rohanásában, az egy pillanatra lágy viaszceppé alakul. Az élet harc, s mi harcosok vagyunk, de a lét nem a magányosságot, a bajtárs nélküliséget jelenti, hiszen egyedül: gyengék vagyunk. Ha egy zord, messzi tájon egy fa egymagában harcol a szélvihar ellen, úgy sosem születhetnek azon apró hajtások. A vihar nem oltalmazza a gyengéket, nem kegyelmez a támaszt nélkülözőknek. Kell egy társ mindenkinek, kell egy kar, mely átölelhet bennünket, s kell egy tekintet, melyben saját magunk szürkesége káprázatos szivárvánnyá nemesül. S ezek a drága szempárok, ezek az aranylóan tüzkizték szemek megtanítanak minket arra: mi is értékes emberek vagyunk, bennünk is ott rejlik egy igazgyöngy, mely addig csak arra várt, hogy valaki a tenger mélyéről a felszínre vigye. Amikor testünk egy másik test mellett végre megpihenhet, végre párban harcolhat a külvilág gonoszsa ellen, akkor a lélek is új előre kap. Test és lélek egyszerre, egymásba olvadva létezik, és együtt ordítják a világ felé:

a végső győztes a szerelem lesz. Hisz' mi baj érhet bennünket, ha megvan bennünk a hit egymásban, a mélyről jövő szeretet a másik iránt és a soha el nem múló remény a szerelem hatalmában?

Nemes, szent csordultig-hited aranykelyhét felém kínáltad, szerelmed grálborát ajánltad – írta Kaffka Margit A Te színed előtt című versében, mely asszonyi vallomás és női hitvallás, amely lélegzetvételnél is egy férfi számára mélyről jövő szeretetté és sohasem múló áldomássá nemesül. Szerelmem – oly sok minden van, amely ebben az egy, aprócska ki szóban rejlik. A világot jelenti, egy búvóhelyet a világ elől, egy erdő védett avarát a bántók elől. Egy jelet, hogy érdemes élni, érdemes felkelni a hétköznapiok harcterén, sebesülten, mégis erővel telve. Az éjszaka, mely a fájdalmas sebeket begyógyítja, áldott csókot lehel a testre s a lélekre, és elüldözi a rettegés bántó villámain. S együtt indulunk aztán útra a tél zúzmarás nappalaiban, együtt éljük át a percek fektelen gyorsaságát és egymás színe előtt nem félünk többé semmitől sem...

H. E.

Műalkotások között tanulhatnak

Manapság sok kritikát fogalmaznak meg azzal kapcsolatban, hogy a fiatalság nem kerülhet közel a kultúrához és a művészetekhez, hiszen még az iskolák sem foglalkoznak ilyesmivel. Ezekre a kijelentésekre jó ellenpélda a Debreceni Református Kollégium Dóczy Gimnáziuma.

Az épület szinte minden szegletében található valami érdekeset a kíváncsi diák, de a látogatók is. Az iskola múltjáról és jelenéről egyaránt tájékozódhat, de Szabó Magda életébe is bepillantást nyerhet minden érdeklődő. Még a menzán is kiállítással találkozhat a kultúrára is éhes diák. A folyosón pedig egyaránt megtalálhatja nagy reformátorunk, Kálvin, és az iskola névadója, Dóczy Gedeon domborművét. Saját festményeivel tette még különlegesebbé a Dóczy-gimnáziumot Buka László, a gimnázium rajztanára, aki gyakran kihelyezett órákat tart a közeli Mű-Terem Galériában, ezáltal megismertetve a diákokkal a kortárs művészetet és munkáikat is.

De a dóczysoknak még ennyire sem kell messzire menniük: az iskola saját galériával büszkélkedhet,

ahol rendszeresen kiállításokat, előadásokat rendeznek. A Dóczy Galéria idén ünnepli hetedik születésnapját, és a mesébe illő szám rengeteg érdekesebbnél érdekesebb rendezvényt fed. Vajon hogyan született meg az ötlet, és mi történt azóta?

Komiszár János festőművész és Vitéz Ferenc költő közös kiállítása 2004. június 15-én nyílt a Dóczy Dísztermében. Ekkor született meg a gondolat, hogy saját galériát kellene nyitnia az iskolának. Végül Arany Lajos, a Dóczy akkori igazgatóhelyettese egyengette járhatóvá az utat a cél felé, és még ugyanabban az évben, október 7-én hivatalosan is a Dóczy Galériában nyílt meg Égerházi Imre kiállítása. Egy hónap múlva az új galériában hirdették meg az Égerházi Imre Ösztöndíjat, amelyet évente a képzőművészetben legtehetségesebb dóczys diák nyerhet el. Idén már a nyolcadik tanuló vehette át a díjat (2005-ben Hadházi Balázs, 2006-ban Kathy Tünde, 2007-ben Szabó Zsuzsa, 2008-ban Lekics Lilian, 2009-ben Hadházi Balázs, 2010-ben Molnár Veronika Sára és Sipos Áron, idén Papp Tibor lett ösztöndíjas).

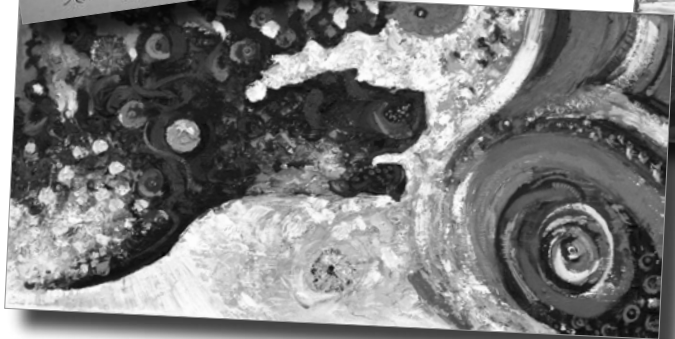
A galériára felügyelők azóta sem álltak le a munkával. Kiállítások várják a diákokat és a művészetek iránt érdeklődőket. Egy félévben két nagy és két kisebb kiállítás szerepel a programban. Afféle elvarázsolt szöglete ez a terem a Dóczy épületének, hiszen mindig más és egyben új is. Volt már festőművészeknek, gra-

fikusoknak, fényképészeknek, textilfestőknek, szobrászoknak, építészmérnököknek tárlatuk, s láthatuk az érdeklődők mézeskalácsokból, tűzzománcokból, könyvekből, farsangi maszkokból, szalmaképekből, metszetekből kiállítást. A tanári testület is részt vesz a galéria életében mint kiállító. Számos alkalommal oktatók munkáiból nyílt tárlat, sőt, 2009-ben „Színről színre” címmel református művésztanárok mutatták be alkotásaikat. A kiállítók között szerepeltek a Debreceni Református Kollégium általános iskolája, a Dóczy-gimnázium, a Kölcsey-főiskola és a hittudományi egyetem tanárai. A diákság legalább ennyire aktívan hozzájárul a galéria létezéséhez, hiszen a legjobb munkáikat szintén meg lehetett tekinteni itt. Kiderült a Buka Lászlóval folytatott beszélgetésből az is, hogy most tervezik a már végzett és művészeti irányba továbbtanult egykori dóczysok műveinek bemutatását.

Egy biztos, nem kell félni a mai ifjú generációt, ha még akad ilyen iskola. Valóban egyedülálló, ahogy a Dóczyban küzdenek a diák szellemi épüléséért, de éppen ezért vigyázni is kell rá. Szerencsések a dóczysok, hogy ilyen környezetben tanulhatnak. Biztos háttér lesz ez számukra a jövőben is.

Piskóty Teréz

Fotók: a Dóczy-gimnázium archívumából;
a festmények, grafikák László Ákos,
Komiszár János és Buka László munkái

„Betlehem, Betlehem, a te határidba...”

A karácsonyi ünnepkörhöz kötődő, énekléssel, verseléssel díszített köszöntőt nevezzük kántálásnak, amely ismeretes még kóringyálás, pászlizás, mendikálás vagy angyali vigasság néven is.

A kántálás során a köszöntők karácsonyi énekeket énekelve járták körbe a falut, majd engedélykérés után az ablak alatt vagy a házban énekeltek, verseltek tovább. Miután a köszöntőt befejezték, a háziak ajándékkal lepték meg az éneklőket; a dalosok azt megköszönték, majd továbbálltak a következő házhoz. A kántálásnak megvolt a maga hagyománya. A gyermekek délben, a fiatalok délután, míg a házas emberek késő éjjel járták be a falut, hogy köszöntsék annak lakóit.

Az énekek közül több az 1651-es egyházi énekgyűjteményben is szerepel. Ilyen a „Csordapásztorok...” kezdetű dal, a „Mennyből jövök tihozzátok...”, valamint a „Betlehem, Betlehem, a te határidba...” is. E régi korokra visszanyúló énekek mellett kedvvel dalolták a „Mennyből az angyal...” és a „Pásztorok, keljünk fel...” kezdetű karácsonyi énekeket is.

Ezekhez a dalokhoz kapcsolódhattak még jókívánságokat tartalmazó versek, adománykérő rigmusok is. A kántálásért a gyermekek almát, diót, kalácsot, bélést, valamint peracet kaptak. A süteményt zsákba gyűjtötték. Szokás volt az ablak alá szénát szórni, hogy a gyermekek azon kántáljanak, majd a vendégek távozása után a háziak ezt a tyúkólba rakták, hogy a tyúkok jobban tojjanak. Éjféltkor elcsendesedtek a falvak, mindenki ment istentiszteletre.

A mise után a fiatal házaspárok a komákkal, sógorokkal tovább kántáltak, hajnalig. Ertek, ittak, de nem mulattak, csak az ünnepi hangulatot teremtették meg. Ez hajnali ötig tartott, ekkor harangoztak a „pásztorok miséjére”. A falvak újra elcsendesedtek.

Erdélyben a karácsonyi ünnepkör során táncos mulatságokat rendeztek, ezeket a kántálással nyitottak meg, majd az Istvánok és Jánosok köszöntésével

folytatódott az ünnep. S habár vidékenként megvoltak a kántálás sajátosságai, az alap gondolat mindenhol ugyanaz volt: jókívánságokkal elhalmozni egymást, elfelejteni a haragot, a sérelmeket, és tiszta szívvel, szeretetben, örömmel köszönteni a szeretet ünnepét.

Barna Hajnalka

Kilencféle fából készült a Luca-szék

A Lucázást a köszöntő szokások közé soroljuk, hagyománya mára már kezd a feledés homályába veszni. Luca napja december 13. Az 1582-es naptárreform előtt ez volt az év legrövidebb napja, s a parasztok innen kezdték el számolni a nappalok hosszabbodását. Napjaink gyermekei vajmi keveset tudnak az egykor népszerű szokásról.

A Luca-napi legenda szerint Lúcia az ókeresztény időkben élt, fiatal szűzlányként. Édesanyja egyszer beteg lett, és együtt mentek segítséget kérni Szent Ágota sírjához. Lúcia ott elaludt, és álmodt látott. Ennek hatására úgy határozott, Jézus menyasszonya lesz. Édesanyja, miután meggyógyult, nem fogadta el a lány döntését, és pogány vőlegényhez kényszerítette a lányt, ami azt jelentette, hogy pogány bálványokat kellett volna imádnia. Mivel Lúcia ellenállt, elítélték. Igás állatokkal akartak keresztülhajtani testén, de az állatok megtorpantak előtte. Végül megégették, így vértanúvá vált. A legenda szerint csak akkor halt meg, amikor befejezte imáját.

A Luca-napi hagyományok közül a legnépszerűbb a Luca-búza keltetése volt. Ilyenkor a falvakban az asszonyok búzaszemeket csiráztattak a kemence

melegénél, ezek karácsonyra zöldültek ki, s így következtek az eljövendő évi termésre. A régi hagyományoknak megfelelően kuruzslásra is használták a kizöldült szemeket. Ha beteg volt egy állat, megetették vele, így remélve, hogy az hamarosan felgyógyul.

Ez a szokás később kapcsolódni kezdett a keresztény liturgiához, s a Luca-búza az ünnepi asztalra vagy a karácsonyi oltárra került. Akadtak olyan vidékek, ahol kék szalaggal díszítették, köréje gyertyákat helyeztek. A gyertya fénye jelképezte a Megváltó érkezését, a zöld az adventi remény beteljesülését, míg a búza Jézust.

Az ősi hitvilág szerint ezen a napon a lányoknak, asszonyoknak tilos volt dolgozniuk, hiszen úgy hitték, ha ezt teszik, súlyosan megbűnhődnek érte.

A Dél-Dunántúlon élt az a szokás, hogy Luca napján még mielőtt teljesen felkelt volna a nap, a kisebb fiúk egy idősebb legény vezetésével elindultak kotyolni vagy palázolni. Magukkal vittek fadarabokat, vagy lopott szalmát, és házról házra leterítették a földre, ezen mondták el a köszöntőjüket. Ilyenkor mondókat szavaltak, melyekben bő termést és bő állatszaporulatot kívántak. Ez a fajta hagyomány még hitt a

kimondott szó erejében. A háziasszony feladata volt, hogy lefröcskölje vízzel a gyermekeket, valamint az, hogy kukoricával öntse le őket, a vizet és a kukoricát később megittatta-megetette a tyúkokkal, libákkal.

Erre utal a köszöntő első sora: „Kitykoty-kitykoty”. Innen származik a kotyolás kifejezés is.

Miután elmondták a köszöntőt, a gazdaasszony kolbászt, kalácsot adott a gyermekeknek.

A Lucázás ősi hiedelmen alapuló nap volt, a misztikumé volt a főszerep. A Luca-nap a termékenységvarázslatok napja is. Ilyenkor a Luca-asszonynak öltözött alak vezette a lucázás és rítusokat adtak elő. Megpiszkálták a tyúkokat is, hogy jobban tojjanak.

Szokás volt még a Luca-kalendárium készítése is. Ez azt jelentette, hogy az emberek Luca-napjától kezdődően 12 napon át figyelték meg az időjárást, az első nap az első hónapot, a második a másodikat, jelentette és így tovább. Amilyen időjárás volt az adott hónaphoz tartozó napon, olyannak jósolták az eljövendő év hónapjainak időjárását. A legnevezetesebb népi szokás a Luca székének faragása. Ez egy szabályos ötszög köré írt, öt egyenlő szárú három-

szögből formált csillag alakú szék. Ezt az alakot nevezték boszorkányszögnek. Úgy tartották, hogy Luca-napjától kezdve minden nap kell rajta faragni egy kicsit, s csak karácsonyra szabad elkészülni vele. Többnyire kilencféle fából állították össze: kökény-, boróka-, körte-, som-, jávor-, akác-, jegenye-, fenyő-, cser- és rózsafából. Segítségével a tulajdonosa fel tudta ismerni, hogy ki a boszorkány a faluban. A hiedelem szerint, aki magával vitte ezt a széket az éjféli misére, meglátta ki a boszorkány, mivel az ilyenkor szarvat hordott. A leplezés után azonban gyorsan kellett hazá szaladnia, különben széttépték a boszorkányok. Az úton végig mákot kellett szórnia, mert a boszorkányok azt kénytelenek voltak felszedni, így meg tudott menekülni az illető. A hazatérés utána a Luca-széket azonnal el kellett égetni.

Akadnak különböző szerelmi kuruzslások, jóslások is szép számmal, ezek vidékenként változnak. A Luca-nap és a hozzá tartozó hiedelmek lényege tehát a termékenység, az élet egy fajta előhívása, bebiztosítása. S ha belegondolunk a korabeli emberek életvitelébe, ez teljesen logikus.

B. H.

»...olyan, mintha hazatérnék»

Buda Ferenc Kossuth-díjas költő szülőföldről, szeretetről, küzdelekről

A Kossuth-, József Attila- és Csokonai-díjas, 75 éves Buda Ferencsel rövid ideig volt csak alkalmam beszélgetni, sietősen – ahogy ez a világ is működik. Mégis: beszélgetésünk során pár percre mintha megállt volna az óramutató...

» Felfelé gördülő kő vagyok címmel rendeztek az Ön tiszteletére köszöntőt Debrecenben, az Irodalmi Napok meghívott díszvendégeként. A cím is utal arra: visszatért a gyökerekhez, oda, ahonnan elindult. Milyen érzés a szülővárosban lenni?

› Bármennyire is megváltozott Debrecen, mégis mikor itt vagyok, olyan, mintha hazatérnék. Kijelenthetem, hogy Debrecenbe – hazajárok. Az idén már többed alkalommal vagyok a szülőföldemen. Nagyon jó érzés.

» Debrecen városa október 23-án Csokonai-díjjal tüntette ki. Azt olvastam, nem a díjakért dolgozik, de gondolom, ez az elismerés nagy jelentőségű.

› A Csokonai-díjnak kiváltképp örülök, több okból is. Egyfelől, mert Debrecenből kaptam, másfelől pedig gyönyörű plakettet adtak hozzá. Nagyon szép Csokonai-ábrázolás.

» A Debreceni Irodalmi Napok és a könyvhetek során pár napra mindig előtérbe kerül az irodalom, a költészet. Buda Ferenc szerint a XXI. század a megérdemelt rangján értékeli az irodalmat?

› Egyre kevesebben értékelik. De ezzel nem kell törődni, nem kell keseregni miatta, hanem inkább művelni, dolgozni kell. Ez olyan, mint a pedagógia: lapáttal hányja az ember a borsót a falra, és előbb vagy utóbb egy-egy borsószem csak felragad.

» Ne rejtőzz el című verse – véleményem szerint – a magyar irodalom egyik legszebb szerelmes költeménye, Kalász László Anyámnak kontya van című költeményével tudnám párhu-

zamba hozni. Hogyan látja, a mai világban az ember őszintén ki tudja mondani azt a szót: szeretlek?

› Nagyon nagy megtiszteltetés, hogy Kalász Lászlóval vont párhuzamot. Egyebek közt a költészetnek ez az egyik dolga, rendeltetése, hogy segítse megtartani az emberi vonásokat, az emberi értékeket.

» Nyilatkozta, hogy a dac folyamatosan hajtotta előre az életben. Ez a küzdelem, ez az előremenetel ma is él a fiatalokban?

› Váltakozó erővel, elszánással és sikerrel törekedtünk mi is előre – már aki törekedett. Nem érzem még mindig elég okosnak magamat ahhoz, hogy bölcs tanácsokat osztogassak, hiszen a körülmények is megváltoztak, ez az ifjúság és ez a kor is más, mint amilyen a miénk volt. Ha mégis mondanék valamit, ami talán hasznavehető, az az, hogy ebben a világban, ebben a küszködésben, ebben az előrehaladásban nem a körülmény a legfőbb akadály, hanem mi magunk. Ha mi magunkban ezeket a gátakat, akadályokat, hiányosságokat le tudjuk gyúrni, akkor biztosan előrébb jutunk. A veszély nem kívülről fenyeget, hanem belülről.

Harmati Edina

Ne rejtőzz el...

Ne rejtőzz el, úgys látlak!
Rádcsukom a szempillámat.
Benn zörömbölsz a szívemben,
s elsimulsz a tenyeremben,
s elsimulsz az arcom bőrén,
mint vadvizen a verőfény.
Nagyon jó vagy, jó meleg vagy,
nagyon jó így, hogy velem vagy.
Mindenekben megtalállak,
s öröm markol meg, ha látlak.
Nézz rám, szólok a szemednek,
ne fuss el, nagyon szeretlek!

Sűrűn szítal a kristálytisztá, fehér égi áldás. A fák ágai már roskadoznak terhüktől. A csillogó hótakaróban még észrevehető a lábnyomok. A toronyóra éppen elütötte a hetet, az égen csak a fényes lámpás világítja be ezt a fagyos éjszakát.

Csípős fuvallat suhan végig a házak között, megrezegtetve az ajtó fölötti gyöngyso-rokat. Az utcákon halk muzsikaszó szűrődik ki az ablakokon. Néhol finom kacsasült és tyúkhúsleves illata száll ki a házak apró résein.

Ezen a hideg estén már nincs senki a téren, mindenki otthon ünnepel. Kivéve Gergőt, egy közeli árvaház piciny lakóját. Bús magányában elindult az utcákat járva, cél-talanul. Ott ül egy padon, egyedül, a befagyott tó mellett. Dideregye ül ott, mintha várna valakit. A víz jegén szikrázó fényecskék táncolnak a Hold fényében, mintha jókedvre szeretnék deríteni a fiút. Bozontos haja eltakarja szomorú szeméit, soványka testét rongyos öltözet borítja. A lábujjait meg se tudja mozdítani, lyukas cipőjébe már a hó is belefagyott. Nem érdekli semmi. Boldog, szerető családra vágyott mindig. De sosem kapta meg, sosem kellett senkinek. Pedig nem rossz fiúcska ő, mindig rendesen megtanulta a leckét, és időben lefeküdt.

– Nekem miért nem lehet igazi családom? – mondta halkán motyogva, szinte ért-hetetlenül.

A szél még jobban süvített. Gergő arca teljesen kipirosodott a hideg levegőtől. Átfagyott, már a testét sem érezte. A végkimerülésben lévő gyer-mek hirtelen halk ropogást halott a távolból. Arra sem volt ereje, hogy hátranézzen, ki sétál felé.

Elájult, és gyöngé testével leesett a padról, a megdermedt havas földre.

Órákkal később érezte, hogy valami finom meleg járja át a testét. Mély alélása után lassan kinyitotta szeméit. Egy csodaszép asszonyt pillantott meg, aki a kandalló mel-lett ült egy karosszékekben. Ébenfekete haja kontyba volt tűzve.

– Fiacskám, jól vagy? – kérdezte mély hangján a nő.

A fiú nem tudott megszólalni sem, egy picit bólogott a fejével, jelezvén, hogy min-den rendben van. Az asszony gyorsan felállt, elővett egy nagydarab kalácsot, és töl-tött egy bögre kakaót.

– Egyél gyermekem, nagyon gyöngé vagy!

A fiú lassan evett pár falatot, és megitta a kakaót.

– Köszönöm! – szölt elcsukló hangon.

– Mit kerestél egyedül az éjszakában, te fiú?

Téli

Ajándék

A trianoni döntés után tollat ragadott egy erdélyi egyetemista, és saját gondolatait bizonyos keretek közé szorítva, verset írt. A költemény érdekessége, hogy Jókai Mór regényeinek címére támaszkodva szedte rímbe a nemzet bánatát. A vers megjelent az egyik korabeli lapban. Kis idő múlva az egyetemi hallgatót bebörtönözték, a költeményt pedig betiltották.

Felmenőim egészen az '50-es évekig őrizték az újságból kivágott verset, mely a szocializmus ideológiájába szintén nem illett bele, így igazán rögs útja volt annak, hogy e lap hasábjain olvasható. Miután kompromittálónak válhatott ilyen írással egy fedél alatt élni, inkább elégették a lapocskát, de előtte megtanulták és megtanították az ifjabb generációknak, szem előtt tartva, hogy amit megtanul az ember, azt nem vehetik el tőle.

Így jutott el hozzám.

En ezzel a – Jókai című – verssel kívánok áldott karácsonyi ünnepeket!

(P. T.)

A jövő század regényét megértük,
Jöttek utána bús Hétköznapok.
Reménnyel élünk ma Gazdag szegények,
S rablott kincsen a Szegény gazdagok.

Aki a szívét a homlokán hordja,
Rab Ráby módra tengődik csupán,
Aranyembernek keserves a sorsa,
A Politikai divatok után.

Enyim, tied, övé lett most az ország,
Magyar elődökből nincs többé napunk,
A Csataképek még előttünk állnak,
A Szélszend alatt kisírjuk magunk.

Lesz-e idő, hogy kötünk Még egy csokrot,
Sok Névtelen vár, hogy gazdát cserél?
Öregember nem vénember bízunk,
Kánok utóda szenved, tűr, remél.

Hová lettek a Fekete gyémántok,
S a Kárpátok büszke hegysora?
Látod-e onnan Jókai az égből,
Hogy Erdélynek nincs már aranykora?

A kőszívű ember megtért fiaihoz,
Magyar nábob is haj kevés maradt,
De Egy az Isten, mi tudjuk, hogy él még
A Szabadság a magyar hó alatt.

Mester, ha Te most itt lennél közöttünk,
Enyhítenéd a szívünk bánatát,
Elmondanád, hogy Mire megvénülünk,
Összeszedjük e szétszórt garmadát.

Te nagy szívednek ezüst hegedűjén
Egy szebb jövőről zengene a húr
Végét jósolnád e Szomorú napoknak,
Hogy nem lesz közöttünk több Új földesúr.

Neved nagyságát gyermekeikbe oltják
A magyar anyák édes csókjai,
Öröm, dicsőség magyarnak születni,
Mert Te is magyar voltál, Jókai.

Álom

Gergő erőt vett magán, és remegő hangon elkezdte mesélni csekély kis életét. A szeméből könnyek csordultak, és halkán zokogott mesélés közben. A nő meghatódottan hallgatta végig a fiú történetét.

– Nekem sem volt családom, csak a férjem... – csuklott el a nő hangja.

A negyvenes évei elején járó hölgy özvegyasszony volt. Tíz évvel ezelőtt veszítette el a férjét. Azóta szinte remeteként élt kis, kertés házában. Ma is csak éppen, az utolsó pillanatban szeretett volna fenyőfát venni, amikor meglátta az elájult fiút a padon.

A nő és a fiúcska is elálmosodott már ekkor, ideje volt nyugovóra térni. Gergő a kandalló mellett aludt, s miközben csöndesen szuszogott, álmában furcsa dolog történt. Egy hatalmas fenyőfát látott, a tetején ült egy angyalka. Szép, fehér ruhácskája volt. Mikor meglátta Gergőt, arcára mosoly ült ki.

– Ne légy szomorú! Most már nem vagy egyedül!

Hirtelen eltűnt, a fiú pedig szájátva nézte az angyal hült helyét.

Gyönyörű szép reggel volt, a nap sugarai beszűrődtek az ablakon, s csiklandozva keltek az alvó gyermeket. Megtörölte apró szemeit, és tekintetével nyomban keresni

kezdte a kedves asszonyt. De nem volt sehol.

– Álmodtam volna? – gondolta.

Mélázása közben nyílt a bejárati ajtó. A nő jött haza egy fenyőfával, és egy borítékkal a kezében.

– Gyere, reggelizzünk, aztán díszítsük fel a fát!

Hamar be is tömte az ételt Gergő, hogy minél előbb munkához láthasson. Nagy örömmel díszítette a fát.

– Gyönyörű ez a karácsonyfa! – mondta könnyeit nyelve a fiú.

– Nézd, ott az ajándékok a fa alatt! – kiáltott az asszony.

Gergő felvette a borítékot, óvatosan kibontotta, nehogy elszakítsa a levelet.

„Kedves K. Emma! Sikeresen adoptálta Z. Gergőt 1910. 12. 25-én...”

Nem is olvasta tovább, odaszaladt a nőhöz, és szorososan magához ölelte.

– Ez életem legszebb karácsonya! – ujjong a fiú.

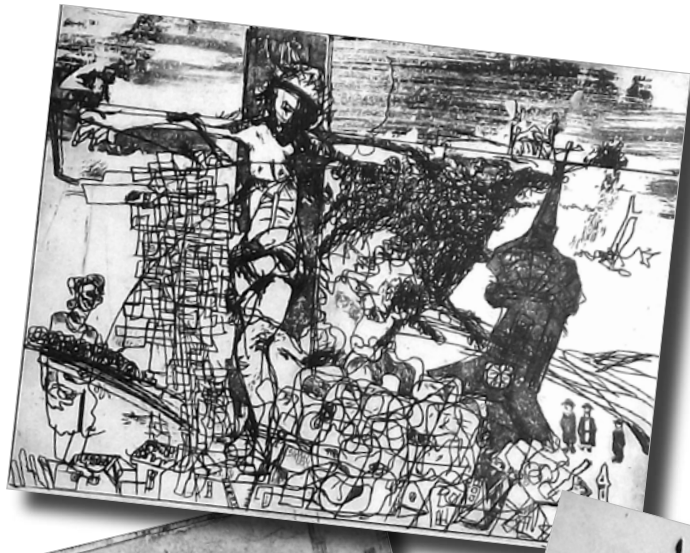
– Nekem is, fiam – válaszolt könnybe lábadt szemekkel.

Megyei „Príma Díj” Tamus Istvánnak

A magyar népművészetért és közművelődésért kategóriában Tamus István grafikusművész vehette át a Hajdú-Bihar megyei Príma Díjat.

A Príma Díjat a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének megyei szervezete adja évente három kategóriában: idén a magyar tudományért kategóriában Maródi László professzor, a DEOEC Infektológiai és Gyermekimmunológiai Tanszék vezetője, a magyar népművészetért és közművelődésért kategóriában Tamus István grafikusművész, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem művésztanára, a hagyományörző népi együttes kategóriában a Sárrét Citerazenekar kapta az elismerést.

Jeges érintés

Az út mentén öreg akácok ordítják keserű dalukat, mikor a jeges szél megérinti elgémberedett ágaikat. Nyúzza, kínozza őket ez a jég-fuvallat, s behódolásra kényszeríti új játékszereit.

Az egykor dús bokrok ruhájukat veszítve, meztelenül dideregnek az akácok lábainál. Oltalomért esedeznek az esztét veszítve tomboló szélnek. Az azonban nem kegyelmez nekik, jeges ujjaival szétszaggatja a védtelen bokrokat, mintha ellenségeit próbálná mőresre tanítani ezzel.

A mező is retteg, ahogy átrohan rajta a jégruhában táncoló forgatag, siratót dúdolván a felhőtakaró alól kimerészkedő holdnak.

A csillagok már menekülnek, fényüket ügyesen elrejtik, hogy ne hagyjanak maguk után nyomot, magányos sötétségre kényszerítve ezzel az ok nélkül vezekelő természetet.

A nagy, szürke takaró hangtalanul repedezik, hogy rövidesen rázúdítsa fehér könnyeit az alant elterülő világra.

A fűszálak dideregve bújnak össze, s várják a feljükk száguldó halált. Nem dacolnak, nem védekeznek, elfogadják a sorsukat.

A megkínzott, elgyengült vászon végül nem bírja tovább, szabadra engedi gyermekeit a világban, hogy telepedjenek meg a rettegő természet fagytól fájó testén.

S végül, mikor már mindet elfedett a pusztító, fehér fátyol, melynek egyetlen érintése is halálos lehet, a természet megadja magát, és otthonába invitálja a jeges széllel lepaktáló hópolyheket.

Barna Hajnalka

A szerző blogbejegyzései itt olvashatók: hajni-irasai.blogspot.com

Egyszer volt, hol nem volt...

Az emberekben ősidők óta él az információörögzítés ösztöne, összegezzük tapasztalatainkat, világról alkotott nézeteinket. Míg korábban a szójhagyomány tartotta életben a több ezer éves szellemi tulajdont, az idő előrehaladtával az egyre inkább a közösség körein kívül rekedt, és tárgyi formát öltött. Egy mesét például legtöbbször könyvben olvashatunk, vagy tévében láthatunk.

Ne feledkezzünk meg Jan Assmann teóriájáról! A szokások, rítusok, évfordulók napjainkban is segítik a kulturális emlékezet fenntartását. Az írás megjelenésével felgyorsult az információ termelődése. Az adatmennyiség növekedésével újabb és újabb technikai újítások, adattároló eszközök versenyeznek. Ma már egy egész könyvtárnyi ismeret elfér néhány lemezen, azonban molylepkék ruhafaló gyorsaságával semmisülhetnek meg a nélkülözhetetlen információk, ha nem vagyunk elég körültekintőek. A rögzítés fontossága mellett

a tárolás megfelelő módjával, az anyagok biztonságos elhelyezésével is törődnünk kell! A memóriakártyák, chipek, pendrive-ok, CD-k és DVD-k látszólag megoldást nyújtanak az adatvesztés ellen. A múzeumokban az eredeti tárgyakról másolatot készítenek, demonstrációs eszközként kézbe is vehetjük ezeket. A pusztulásnak indult műkincseket digitalizálják. Mindenki a saját bőrén tapasztalhatja meg Murphy törvényét, hiszen ami jól működött hajdanán, az előbb-utóbb el is romolhat. A tárgyak amortizálódnak, az emlékek megkopnak. Karcos CD-k, hálózat-összeomlás, ismeretlen okokból történő memóriatörlés veszélyei fenyegetnek. Nem beszélve arról, hogy az információ bármikor elveszítheti aktualitását.

Vajon sikerül egyszer megálljt parancsolnunk az időnek? Vagy használjuk a meséből jól ismert kifejezést („egyszer volt hol nem volt”)?

K. M.

„Rubintpiros fürtök erjesztett nedve”

Már a Gilgames-eposzok is megörökítették a bor kultúráját. Miért ne tehetnénk meg ezt ma is? A most megjelent Debreceni Borozó című magazin is a borkultúra népszerűsítését tekintő fő feladatának.

Gilgames Siduri asszonnyal, a borkészítő mesterrel találkozáva megízlelte az „Élet fájáról csüngő rubintpiros fürtök erjesztett nedvét.” Igen, a Krisztus előtt két évezreddel született akkád-sumér eposz is a szőlő érlelt kincsét említi. A különböző tradíciók, vallások, és a környezet életét körülölelve a bor mindenhol előkelő helyet foglalt el az emberiség történelmében. A különböző kultúrák, és vallások terjedésével egy időben a szőlő és a bor is megkezdte világhódító útját. A történet a mai Örményország, Azerbajdzsán és Irán területein kezdődött meg, s hála Istennek, a mi földünkre elérkezve is folytatódott. A Bibliában is rengeteg utalást találhatunk a figyelmes szemek. Gondoljunk csak arra, amikor Noé az özönvíz után

szőlőtőkét ültetett. Jézus példabeszédekben még többször találkozhattunk a borral. Az utolsó vacsorán pedig egyenesen saját vérének nevezi a megváltó a nemes italt. Így válhatott a mise liturgiája részévé.

A keltákat, rómaiakat, avarokat követően honfoglaló őseink is megtanulták a bortermelés fortélyait, és I. Szent István betelepített szerzeteseinek köszönhetően új lendületet kapott a magyarországi borkultúra fejlődése. Elkezdtek kialakulni a különböző borvidékek s habár az emberek tudatában a nyugati területek, és Tokaj szerepel előkelő helyen, tudnunk kell, hogy a mi civis városunknak sincs oka szégyenkezni.

Debrecenben már 1556-ban szabályozták a bormérést s a város bevételeinek egyharmadát már a szőlő és bortermeléssel kapcsolatos adókból gyűjtötték össze. A 17. században pedig szinte az összes környező borvidék a város polgárainak tulajdonába került. A magyarországi bortörténelem sötét korszaka a 19. századi nagy filoxeravész idején

következett el. Szerencsénkre az Alföld és az Érmellék területei sértetlenek maradtak, így továbbra is megtehettek a hordók szüretkor. Érthetetlen módon, azonban az idő vasfoga kiharapta a térképről Debrecen borvidékeit s hosszú majdnem százéves csend következett a bortermelés ricsajában.

Az új Debreceni Borozó című lap s a Kovács Pál vezette Debreceni Borbarátok Társaság ezt a csendet kívánja megtörni. A 2007-ben alakult csoport és az újság legfőbb célja, hogy a különböző borbemutatókkal, egyetemeken tartott bor-kurzusokkal és a negyedévente megjelentetett magazinnal karöltve újra a Mátra, Eger, Bükk-alja, Tokaj és Érmellék dobjain munkálkodó borászok figyelmének középpontjába helyezték a keleti országrész értékeit.

Az újság színvonalas formában és 15 ezer példánnyal jelenik meg az évszakok váltakozásával egy időben. Az első őszi kiadás többek között Mád, Tokaj, Eger, Érsekkert és a Felvidék boreseményeit és pincéit járja körül, bemutatva

s kritikai szóval illetve a táj jellegzetes borait. Szóba kerül még mindezek mellett a sajt, mint a borkóstolás egyik kelleke; Kaló Imre és Mészáros Péter borász munkássága, valamint a szezon programajánlóját is átböngészheti minden borkedvelő.

A kezdeményezés nem egyedülálló az országban, hiszen Pécsen már évek óta megjelenik a Pécsi Borozó. Kovács Pál elmondta, hatalmas segítséget nyújtottak az ország nyugati részében élő honfitársaink, azzal, hogy tapasztalataikkal irányt mutattak a Debreceni Borozó megjelenéséhez szükséges munkálatokban. Hamarosan a testvérújságok körét bővíti a Soproni Borozó is, s sokak örömeire mindhárom újság ingyenesen juthat el az ország különböző pontjain élő olvasókhöz.

Az új magazin a remények szerint, a témában már jártas közönség mellett, a bor kultúrájával még csak ismerkedők igényeit is kiszolgálja majd a jövőben.

Seres Krisztián

A színpadi teljesítmény dönt

Interjú Hadházi Lászlóval, a Karinthy-gyűrűvel kitüntetett humoristával

Minden hónapban, csütörtöki fellépéseiken telét ház fogadja a nagydumásokat, a stand up comedy hazai legjobbjait a Lovardában. A nevetésre vágókat még az sem zavarta, ha már nem jutott neki hely csak a lépcsőn. A hangulat így is a lehető legjobb volt. Előadás után a Debrecenből indult Hadházi Lászlót szólítottuk meg.

» Úgy tudom, több felsőfokú intézményben is kipróbáltad magad, mégsem fejezted be egyiket sem. Mi ennek az oka?

› Mondhatni, nem voltunk egymáshoz valók. Talán nem voltak elég rugalmasak velem...

» Több szerepkörben is kipróbáltad már magad. Mint rádiós műsorvezető, aztán színészként is láthattunk, most pedig, mint humorista járod az országot. Mégis melyikben érzed a legjobban magad?

› Természetesen ebben. Ezt már elég régóta csinálom, csak közben voltak kitérők, állomások. Bár a rádiózást csaknem tíz évig műveltem.

» Idén meg is kaptad a Karinthy-gyűrűt, amelyet 1975 óta minden évben, Karinthy Frigyes, a filozófus humorista születésének évfordulója (június 24.) alkalmával ítél oda a közrádió a Rádiókabaré kimagasló szerzőjének, illetve előadójának. Hogyan élted meg ezt a kitüntetést?

› Remekül sikerült maga az ünnepség is, mivel a kollégák rendkívül kedvesek voltak, még egy kis műsorral is készültek, úgyhogy nagyon vidám és izgalmas volt maga a rendezvény. S természetesen nagy elismerés a Karinthy-gyűrű, nagyon örültem ennek a megtiszteltetésnek.

» Debrecenben nagy közönségkedvenc vagy. Talán azért, mert magad is debreceni vagy, mondhatni, hazajársz a Lovardába. Milyen érzés számodra itt fellépni?

› A Lovarda nekünk a humor fellegvára, mivel ez a legnagyobb hely, ahol játszunk, és ugye, itt van a legnagyobb számú közönség, úgyhogy ez egészen más kategória, mint a többi helyszín. Szabályosan stadionérezése van az embernek, ahogy végighömpölyög a nevetés. De nekem már inkább tényleg, ilyen „hazajövök-érzésem” van, hiszen majdhogynem családias a hangulat, attól függetlenül, hogy ennyire sokan vannak.

» Több könyved is megjelent, ezekben társszerzőként váltál szerezpet. Tervezel-e újabb kiadványt?

› Jelenleg filmsorozatot írunk.

» A kezdetektől tagja vagy a Dumasínháznak. Azóta tűntek fel újabb arcok is, közülük nem feltétlen tudott mindenki megmaradni a szakmában. Te mivel tudsz hozzájárulni a segítségükhöz?

› Van egy ember, akinek konkrétan ez a feladata, Litkai Gergely, aki életre hívta a Dumasínházat, Ő a tehetséggondozást nagyon fontosnak tartja, így folyamatosan figyeli és segíti azokat, akik feltűnnek és eredetiek, és ha egy apró kis lángot is lát, mondhatni, Ő már „rakja is rá a fát”, segít.

» A széles rajongótáborhoz milyen a viszonyulása a népszerű humoristának? Mennyire vagy hozzájuk közvetlen?

› Őszintén szólva a munkánknak ez a része nekem egy kicsit terhes. Mert miután lelépek a színpadról, és indulok hazafelé, onnantól már magánember vagyok, nem humorista. Tehát én inkább a produkcióorientált megjelenésben hiszek, többek között ezért nem is szerepelünk például a bulvársajtóban, hiszen nem ott a helyünk, hanem a színpadon. És majd a közönség ez alapján eldönti, hogy szeret-e vagy sem.

» A fellépéseken és a televízióban is sokat hallani téled olyan történeteket, amelyeknek főszereplői a barátaid, a családtagok. Hogyan viszonyulnak ők ehhez? Mit szólnak hozzá, ha elhangzik egy-egy történet róluk a nagy nyilvánosság előtt?

› Szerintem örülnek neki. Nem hiszem azt, hogy ezek bántóak volnának. A barátok, akikről talán kicsit kellemetlenebb történeteket is szoktam mesélni, egyáltalán nem haragszanak...

Erdei Krisztina

Minden cselekedetünk „visszaszáll” ránk

Sok ok miatt szerethetünk műveket. Egyes történetekben az izgalmas cselekmény kiemelkedő, vagy a felejthetetlen szereplők ragadnak magukkal. Más írásoknak a témája áll közel a szívünkhöz. Esetleg az élethű leírások. Persze a művészi megfogalmazás sem mellékes... Mégis, talán a művek üzenete az, ami a legmeghatározóbb, legyen szó regényről, esszéről, glosszáról... Vagy éppen filozófiai értekezésről.

Ezek közül való Hamvas Béla gondolatmenete, A virágszedés lélektana. Egyszóval az élet nagy kérdéseivel foglalkozik, valamint az emberi lélekkel – minden mennyiségben.

A gondolatébresztő mű által sokszínű képet láthatunk az élet rejtelméről, a kettősség misztériumáról és a határtalanság titkáról. Megérthetjük természetnek, mégis megmagyarázhatatlannak tűnő érzéseinket, magától értetődő cselekvéseinket. Mélyreható elemzést kapunk alapvető, mégis sokat vitatott érzelmeinkről...

Az írás újfajta megközelítésben tárja eléink az éberség és az önzés kapcsolatát, melyre feloldozást talál. Szó esik tetteink kölcsönhatásairól is, hiszen minden cselekedetünk „visszaszáll” ránk.

Mindez nem szövődik konkrét történet köré, és igazán szereplői sincsenek. Egy hétköznapi tünő cselekvés, a virágszedés útján jut el hozzánk üzenete. Ez a virágszedés többletjelentése.

Emellett az írás nem egyszerűen kimond igazságokat. Gondolatfolyam során vezet rá a megfejtésre. Így találhatja meg mindenki önmagát, a saját világát a sorok között. Ettől lesz valóságos, az elvont téma ellenére teljesen az olvasóé a mű.

Hiszen „... a virágot a lélek szedi...”

Gyémánt Zsófia
(A szerző a DRK
Gimnáziumának diákja)

Ozsváth Sándor felvétele

Információ-étlap

Az asztal megterítve, elégedetten magam alá tolom a széket. Pár kattintással elérhetővé válik a napi virtuális menü.

A képzeletbeli pincér egyensúlyoz az információkkal teli tálcákkal, és mosolyogva élém teszi az étlapot. A koszt igen változatos. Vajon mindenki megtalálja az ízlésének megfelelőt?

Reklámok ízes szalagjai, hirdetések tekercei csábítanak. Vegetáriánusoknak hírsaláták, a krimi kedvelőinek bűnügyi csemegék, ingyencseknek felfújtak bulvár módra. A gazdasági élet nyomon követőinek tőzsdecá-paleves, desszertként devizabatyu, az ismerősöket keresőknek barátfüle. Aki egy kis jókedvre vágyik, csipegessen néhány humormorzsát, s nem elfelejtkezve az egészséges életmódról: rendeljünk egy Sport-szeletet.

Orrunk előtt elhúzzák a mézesmadzagot. Korog a gyomor. A szakács varázsűszereivel minden praktikáját beveti a minél jobb fogyasztói statisztikák eléréseért. A tálalás étvágygerjesztő, a kórités azonban megtevesztő: ha nem vagyunk elég óvatosak, könnyen gyomorrontást kaphatunk.

Nem minden az, aminek látszik. A cukormázba mártott hírek édesítsék mindennapjainkat, elterelve a valóságról a figyelmet? Valójában mindegy, mivel lakunk jól, mindenevőként vadászunk a vacsorára szánt hamisan hápogó hírlapi kacsára? Almási Miklós szavaival élve: az élet igazán fontos darabkái nem az információkban rejlenek. Vegyük kézbe tehát a fakanalat, és döntsünk az igaz értékek mellett, kívánok hozzá jó étvágyat!

K. M. A.

Virtuális rózsza

Napjainkban egyre többen döntenek úgy, hogy a szívhez vezető utat a billentyűzetten keresztül próbálják megtalálni. A kapcsolatok a világhálón szövődnek, mellőzve a gyertyafényt, a sokatmondó kíváncsi tekinteteket, a személyes találkozás varázsát.

Tegyük fel magunkban a kérdést: mi az oka annak, hogy társkereső portálokon kutatjuk a szerelmet?

Sokan azért választják az online párkeresőket, mert önbizalomhiányuk van, kihasználva a távolságot: bátrabbak, könnyebben nyílnak meg. Néhányan időhiányra hivatkoznak, fáradtan hazaérve a munkából egyszerűbb a számítógép előtt megteremtteni a randihangulatot. Mások épp csalódásaik miatt kezdenek válogatásba, valójában – újabb sérelmekről félve – elszigetelik magukat a külvilág valódi érintkezéseitől. Valaki, kalandokért lelkesedve, ellaposodott házasságából remél kiutat. A magányosak pedig az egyedüllétből fakadó kellemetlenségeket kívánják enyhíteni.

Tiszta lappal indulunk, senki sem ismer. Egy egyszerű regisztráció, egy megnyerő fénykép, pár figyelemfelkeltő sor, mindenki a legjobb oldalát akarja megmutatni. A szimpátia kialakítása nagyon fontos, hiszen ez az első lépés a beszélgetéshez. A partnerek előtt lévő fal mögé sajnos nem mindig láthatunk. A fő kérdés: az ember valójában meg tudja tartani őszinteségét, vagy az adott személyhez viszonyulva játszik szerepet?

A konstruált személyiség bármikor új profilt alkothat magának, bármikor új hazugságba burkolózhat. Érhettek minket meglepetések, ám csalódások is. Egy tényleges találkozáskor előfordulhat, hogy a sportosnak mondott, fiatalos 40-es a valóságban kopaszodó öregúr, aki a súlyzók helyett legfeljebb a botját emelgeti. A konyhatünderként beállított nő csupán dühkitöréseinek levezetésére használja a sodrófát. Ne feledjük: legyünk óvatosak.

Nem mindegy, hogy kinek a kezébe adjuk a virtuális rózsát!

(kovács)

Minden játékos külön egyéniség

Interjú Sándor Tamás legendás debreceni labdarúgóval

Négyszeres magyar bajnok, háromszoros szuperkupagyőztes, és az 1996-os év legjobb magyar labdarúgója – Sándor Tamás, az egykori profi játékos, aki a Loki szurkolóinak sok örömet szerzett góljaival és játékaival.

» Hogyan boldogulsz a pályaedzői, másodedzői hivatással? Mi az, amire a legjobban kell figyelned ahhoz, hogy sikeresen teljesítsd a követelményeket?

» Az edzőnek, vezetőedzőnek sok mindenre kell figyelnie. A mérkőzéseken, elemzéseken mindig vannak olyan pillanatok, amelyekre fokozottan fontos odafigyelni, így például észre kell venni, ha valami nincs rendben. E lényeges mozzanatok lehetnek pályán kívüliek, belüliek, vagy éppen adódhatnak egy megbeszélésen. Szóval sok összetevője van ennek a mesterségnek. Mintegy két évvel ezelőtt kezdtem segíteni a gyerekekkel foglalkozó edzőknek, majd egy megyei első osztályú csapatnak, a Barándnak is voltam a tréner, és ezután érkezett a felkérés a DVSC részéről, hogy legyek pályaedző.

» Már kisgyerekkorod óta rúgod a bőrt. Karriered kezdeti szakaszában, fiatalon volt-e példaképed a labdarúgók közül?

» Régebben sokkal nehezebb volt választani példaképeket, mert akkor még nem adtak ilyen sok mérkőzést a tévében, mint most, illetve akkor lehetett megismerni a játékosok képességeit, ha Debrecenbe jöttek az első- vagy másodosztályú csapatok, és élőben a pályán megtekintettük őket, hogyan bánnak a labdával. Igazi példaképem nem volt, de sok focistának, például a '80-as évek végén, és a '90-es évek eolején az olasz válogatott Giuseppe Giannininak, vagy éppen az azt követő időszakban a francia válogatottban játszó Zinedine Zidane-nak is tetszett a játéka.

» Mint a legtöbb debreceni, természetesen neked is igazi, szeretett városod, otthonod Debrecen és a Loki. Nekünk, szurkolóknak, illetve neked is a szép játék, a csapat sikere a fő cél. Azt is mondhatjuk, igazi lokálpatrióta vagy, itt nőttél fel, és itt is szeretnél élni, valószínűleg ez is motivál talán a legjobban a munkádban. Légiósként, mikor az olasz Torino, a török Gençlerbirliği, valamint az izraeli Beitar Jerusalem csapatában játszottál, mi volt a fő motivációd, melyik együttes volt számodra a legszimpatikusabb?

» Amikor kikerültem a Debrecenből külföldre, természetesen az motivált a legjobban, hogy a pályafutásom során minél több olyan ismeretet elsajátítsak, amelyet nem tudtam megkapni itthon. Mindig vágytam arra, hogy minél jobb játékos legyek. Úgy érzem, ez sikerült is, elég sok mindent megtanultam, ez volt az az időszak, amikor sokat fejlődtem mind mentálisan, mind fizikailag. A legszimpatikusabb talán a Beitar Jerusalem csapata volt; a Torinóban technikai problémák miatt nem tudtam aktívan szerepelni, mindenképpen tovább akartam lépni, mert játszani szerettem volna. Úgy gondolom, egy kicsit türelmetlen is voltam, de végül nem bántam meg, otthagytam a klubot, mivel nem akartam még egy hetet se eltölteni úgy, hogy nem futballozok. Ezután kerültem Törökországba, de ott mindössze csak négy hónapot töltöttem, mert egy tavaszi szezonra adott kölcsön a Torino. Végül Jeruzsálemben találtam meg azt a klubot, ahol több időt is eltöltöttem, és jól is éreztem magam. Eredményesek voltunk, magyar játékosok is voltak, valamint a családnak is és nekem is megfelelőek voltak a körülmények.

» A profi futballkarriered alatt számodra melyik momentum, élmény volt a legszebb, a legemlékezetesebb?

» Eredményes pályafutásról beszélhetünk. A Lokival többször is bajnokok lettünk, az olimpiai válogatottnak az egyik oszlopos tagja voltam, tehát pozitívan tudom értékelni a teljesítményemet. Ha egy momentumot ki kéne emelni: az első bajnoki cím megnyerése a DVSC-vel, mert azelőtt senki nem gondolta volna, hogy ennek a városnak bajnok labdarúgócsapata lehet.

» Ugye, miután bejelentetted a visszavonulásodat, azután mintegy fél évvel a Loki feljutott a BL főtáblájára, a csoportkörig. Nem esik rosszul az, hogy akkor nem játszhattál a pályán?

» Akkorra már lezártam magamban a profi pályafutásomat, ahogy azt bejelentettem a média előtt is, ezek után nem gondoltam arra, hogy nekem játszanom kéne abban a csapatban. Amúgy is: azt a szereplést

és eredményt egy teljesen más felállású csapat vívta ki magának. Nekem megvoltak a saját feladataim.

» Közös amatőr rockzenekarotok, amelyben Dombi Tibor is játszik, játszott, a Wyrfarkas, 2003-ban alakult. „Ne azt tedd, amit elvárnak tőled! Úgy csináld, ahogy belülről érzed!” – hangzik a dal.

Hogyan látod, létrejöhetne egy igazi profi metál rock-együttes ebből a bandából?

» Előzetesen már most kikérjük magunknak, hogy leamatőröztetek, mert mi ennél sokkal kevesebbek vagyunk... – mondja nevetve. – Úgy gondolom, jelen pillanatban a mi időnk nem engedi meg azt, hogy több helyen is felléphessünk, hiszen első a labdarúgás. Leginkább a nyári és a téli szünetben tudunk többet koncertezni. Igaz, van már egy lemezünk, de esetünkben profi bandáról egyáltalán nem beszélhetünk.

» Hogyan látod a mai debreceni utánpótlást, a fiatal saját nevelésű játékosokat? Ki tudnál emelni pár jó képességű labdarúgót? Sokan emlegetik Ferenczi János nevét, mint a következő Dzsudzszak Balázst.

» A mai fiatal futballistáink szerencsére nagyon fogékonyak, könnyű velük megértetni az újdonságokat. Sok tehetséges játékost lehetne sorolni, akik Debrecenben nőttek föl, itt kapták meg az alapokat, amelyeknek köszönhetően el tudtak jutni az első osztályig. Ha már Ferenczi Jánost említetted: tőle sokat várunk. Sokan azt mondják, ő a következő Dzsudzszak Balázs. Ezzel nem értek egyet, mivel különböző mentalitású játékosok ők. Ezzel azt akarom mondani, hogy nem szabad összehasonlítani a sportolókat: mindannyian különböző játékosgyeiségek.

» Most, hogy már kedvenc csapatodat edzőként segíted, melyek az új céljaid a csapatot tekintve?

» Persze, vannak új célok. Az első az, hogy minél többet tanuljak ebből a szakmából, illetve hogy most ezzel a csapattal minél messzebb eljussunk.

Nemesszeghy Dániel
A fotó a DVSC honlapjáról való.

Mint a gyerekek a homokozóban...

Az önvédelem tapasztalatom szerint az egyik legkevésbé keresett hajtóerő, ha az ember gyereke sportágat választ, holott a mai világban mindenkinek szüksége lenne arra a fajta önbizalomra, amelyet a küzdősportok adnak; arra, hogy ha a helyzet úgy kívánja, ne dermedjen jéggé, hanem vegye fel a kesztyűt, és védje meg magát. Persze, kesztyűről épp nem beszélhetünk a grappling esetében... Ez a szó napjainkban itthon még nem sokat jelenthet, ezért igyekszem egy kicsit „megtisztítani a képernyőt”.

A grapplingnak eddig Amerikában és a szláv országokban a legnagyobb a

népszerűségi indexe, és szerencsére valami hazánkban is kezd kibontakozni, ugyanis idén a Magyar Birkózószövetségben belül létrehozták a Magyar Grappling- és Pankrációsövetséget, Papp Valérral az elnöki poszton.

A sportág a birkózásnak, a dzsúdónak és a brazil dzsui-dzsicunak egyedi keveréke, szabályrendszere mindegyiktől finoman különbözik, mégis sajátos. Technikák széles skáláját sorakoztatja fel, kezdve a dobásoktól, a leszorításoktól át a különféle feszítésekig. Magáról a küzdelemről annyit: ha nem volna rajtuk a dzsúdóruha vagy a rövidnadrág/testhez

tapadó póló kombináció, az embernek legelőször a homokozóban birkózó gyerekek ugranának be. Szerettem volna én is ilyen „aranyos” kislány lenni, mit ne mondjak. E sport két válfaját (Gi- és No-Gi grappling) csupán épp az előbb említett kétféle szerelés szeparálja szét, a szabályok ugyanazok: állásból indulnak a felek, egymással szemben. Mindössze öt percig tart egy küzdelem – már ha végigmegy. Gyakoribb eset ugyanis: az egyik versenyző kénytelen feladni, mert a másik olyan helyzetbe hozza a már fentebb említett technikák egyikével, hogy abból kimászni képtelenség, így

muszáj „lekopognia”. Ha nem történik ilyen, akkor pontozás dönti el, hogy ki győz: földrevitelért 1 pont, fogásokért nehézségi foktól függően 2, 3 vagy 4 pont jár.

Nem, valóban nem hangzik egy „lekvár” sportnak, de hát ez a „celeb” elődeiről sem nagyon mondható el, ennek ellenére mégis mennyien szeretik.

Az mindenesetre biztos, hogy a grappling hírnevének öregbítése Debrecen fiatal tehetségein nem fog múlni.

Hajrá, Grizzlyk!

„Ha egyedül vagyok a szobában,
akkor ember vagyok.
Ha bejön egy nő, akkor férfi lettem.
És annyira vagyok férfi,
amennyire nő az, aki bejött a szobába.”
(Karinthy Frigyes: Capillária)

Kezedben a cél

A sztyeppe népek életmódjából fakadóan ősünk kiváló lovas íjászok voltak. Az íjat védekező fegyverként egészen a végvári harcok idejéig használtuk. Az íjászat mint sportág azonban csak az 1930-as évek elejétől kezdett elterjedni Magyarországon. A sport mai helyzetéről, sajátosságairól **Czabán Leonóra** Európa-bajnokkal beszélgettem.

» *Mi jellemzi a magyar sportíjászat jellemét?*

» A többféle íjtípus közül egyedül az olimpiai reflexíjjal lehet indulni az ötkarikás játékokon. Sajnos el vagyunk maradva a világ élvonalától. Már sok éve, hogy nem jutott ki magyar versenyző az olimpiára. Az új szövetségi kapitányunk, Tom Bill az utánpótlás fázisából válogatott ki 2016-ra, illetve 2020-ra készülő olimpiai csapatokat. Bízom benne: az elkövetkezendő években sikeresen felkészülnek, és eredményes versenyeket zárnak fiataljaink.

» *Hogyan hatott a technikai fejlődés az íjak alkotóanyagainak összetételére?*

» Korábban fából, csontból, különböző szaruszármarékokból, természetes ragasztóanyagokkal összeillesztve készültek az íjak. Ma már fát és üvegszálat laminálnak, rétegeznek, karbonszálakat és habokat alkalmaznak.

» *Magyarországon az íjászat mely szakágai ismeretesek?*

» Hazánkban ötféle szakág van. Az első a pályaijászat, amely az olimpián is szerepel. Fix távon lévő lőlapokra lőnek a versenyzők. A terepijászatot változatos terepviszonyok között, általában hegyvidékeken rendezik. A vadászijászat kedvelői élethű állatfigurákra lőhetnek.

Hagyományörző ruhákba öltöznek a történelmi szakág képviselői. Végül a futásijászok, akik futás közben megállnak, céloznak, és ha nem találják el a célt, büntető köröket kaphatnak.

» *Véleményed szerint hány éves kortól érdemes elkezdni ezt a sportot?*

» Én még gyerek voltam, amikor egy nyári honfoglaláskori hagyományörző táborban megismerkedtem az íjászattal. A nyíllövést 10 éves kortól szoktuk ajánlani a biztonsági szabályok miatt, hiszen nem veszélytelen sportág. Másrészt a kisebb gyerekeket nem feltétlenül köti le a folyamatos koncentráció.

» *Milyen szerepet tölt be az életedben az íjászkodás, elért eredményeid közül mire vagy a legbüszkébb?*

» Elsősorban a pályaijászatot képviselem, de kipróbáltam már a terepijászatot, sőt vadászversenyekre is jártam. Válogatott versenyző, tizennégyszeres magyar bajnok vagyok, 13 országos csúcsból 11-et én tartok. 2003-ban csapatban Európa-bajnok lettem, 2011-ben egyéniben bronzérmert szereztem. A három éve alapított debreceni Hajdú Íjász Klubban titkárként, valamint edzőként tevékenykedem.

» *Miért kiemelkedő a debreceni Hajdú Íjász Egyesület munkája?*

» Rövid idő alatt az ország egyik legnagyobb, legszámottevőbb egyesülete lettünk, különösen az utánpótlást illetően. Tagjaink kétharmada utánpótlás korú. Három lányunk tagja az ifjúsági válogatottnak; a 2016-os olimpiára edzenek, nyolc gyerekünk pedig a 2020-as játékokra összpontosít. Az egyik kerettagunk, Telki Andrea a tavalyi világbajnokságon 8. helyezést ért el.

» *Szükséges-e az előképzettség az edzésen való részvétel során, gondoskodnunk kell-e a megfelelő felszerelésekről?*

» Nem kell előképzettség. Az érdeklődőket az alapoktól oktatjuk. E sportot sohasem késő elkezdni. Nincs felső korhatár, nyugdíjas tagjaink is vannak. Az egyesületben, ha igény van rá, adunk felszerelést, nem muszáj megvásárolni az eszközöket.

» *Melyek a nyíllövés főbb mozdulatai?*

» Alapállás, vállszélességű terpesz, a vállfejek párhuzamosak legyenek, a nyílvesztőt betöltjük az íjba. Megfogjuk az ideget a három középső ujjunkkal, és az utolsó ujjhajlatba helyezzük, kihúzzuk, azután célzunk. A húzókéz rögzítése során meg van határozva, a kéz csontjai, mely arccsontokhoz érjenek. A gyerekek még csak 10 méterre lőnek, a serdülők 20–30 m-re. A felnőtt férfiaknak négy versenytávuk van: 90, 70, 50, 30 m, a nőknek ugyancsak négy: 70, 60, 50, 30 m.

» *A húr megfeszítése során, eredményes oldást remélve, a fizikai erőnlét, vagy inkább a mentális tényezők a mérvadók?*

» Mindenki olyan erős íjat választ magának, amelyet bír. Nem kell nagy erőt kifejteni. Gyerekek és nők is tudják űzni a sportot. Kizárva a külvilágot, magunkra figyelve, fejben kell eldőlnie mindennek.

» *Mi alapján értékeli a versenyeket?*

» Sípászóra vagy dudaszóra lővünk. Meg van adva, hány perc alatt mennyi nyílvesztőt kell kilőni. A lőlapon 10 kör van, mint a lövészetben. A legfelső 10 pontot ér, a külső 1-et. Általában négyen lőnek a versenyen egy táblára. Egymást ellenőrizve, mindenki bediktálja a saját pontszámait. Érintős találat esetén a bíró dönt. Teljes távú versenyeken összesen 144-szer célzunk. A versenyeket jelentősen befolyásolja az időjárás.

Kovács Margit Anita

Debreceni Főnix. Református ifjúsági lap. Kiadja a **Debreceni Református Hittudományi Egyetem (DRHE)**
Felelős kiadó: *Dr. Fekete Károly*, a DRHE rektora * A kiadó székhelye: Debrecen, Kálvin tér 16. Tel.: (52) 516-820
Szerkesztőség: 4026 Debrecen, Péterfia u. 1–7., T/5. Tel.: (52) 518-500/18621, 18558 * E-mail: fonix@kfrtkf.hu
Főszerkesztő: *Arany Lajos* * Szerkesztők: *Harmati Edina, Piskóty Teréz* * Tördelőszerkesztő: *Turzai Nóra*
Fotós: *Egredi László, Oszváth Sándor* * Integrált médiafelületünk: www.licium.hu
Készült a Litográfia Nyomdában, Debrecenben – felelős vezető: *Vécsei Tibor* **HU ISSN 1787-7652**